І чужому научайтеся,
Свого не цурайтеся . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
„Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 226. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ГРУДНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 7, 1965 No. 226. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 6 грудня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ЛІКАР БІЛОГО ДОМУ ВДОВОЛЕНИЙ З ТЕМПА ВИДУЖУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА. Віце-адмірал д-р Дж. Бірклі перевів 3-го грудня ґрунтовні оглядини президента Джансона і ствердив, що операційна рана гарно загоїлася, і що шрам від неї виглядає „якнайкраще", хоч Президент відчуває болі, коли несподівано зігнеться. Президентові зоперували 8-го жовтня жовчевий міхур. Горло, груди, легені, шлунок, серце, тиснення крови в пацієнта є нормальні, а його вага, згідно з вказівками лікарів, становить між 190 і 195 фунтів. У вересні перед недугою Президент важив коло 220 фунтів.

ГЕРОЙСЬКИЙ ЛЕТУН ДАВ СВОЄ ЖИТТЯ, ЩОБ ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ 50 ПАСАЖИРІВ. Цим летуном був капітан-пілот Чарлз Дж. Вайт із літака Констеляція" Східних Летунських Ліній, який після зудару в повітрі з джетом Буїнг 707 із Світових Летунських Ліній недалеко Ню Йорку, старався приземлитися на звичайному терені. Хоч літак Констеляція згорів на землі, то з нього врятувалися 50 осіб. Пілот Вайт пильнував до останньої хвилини, щоб могли вийти всі пасажири з літака. І так сталося, бо живими вийшли 50 осіб, а чотири особи, в тому і капітан Вайт, згинули. Другий літак — джет Буїнг 707 щасливо після зудару приземлився на летовищі Кеннеді в Ню Йорку з 58 пасажирами. Сталося це завдяки спритові пілота капітана Томаса Г. Керролла. Цей літак мав відірвану велику частину крила.

В СІЧНІ 1966 ПОКЛИЧУТЬ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ 38,280 РЕКРУТІВ, з чого 29.300 призначені для Армії, а 8,980 для Корпусу Морської Піхоти. В грудні число рекрутів виносить 40,200. В грудні Корпус Морської Піхоти не потребував рекрутів, бо мав потрібне число добровольців. Але тепер, як повідомляють з урядових кол. збільшується Корпус Морської Піхоти і тому до неї мають в найближчому році збільшити число покликуваних рекрутів.

В ЛИСТОПАДІ ПРОДАНО 797,469 ДОМАШНІХ АВТ, НА 40 ВІДСОТКІВ БІЛЬШЕ, ЯК В 1964 РОЦІ, коли продано були в тому самому місяці 568,404 авта. Цьогорічне число проданих нових авт було б ще більше, якби не було затримки в продукції авт в Корпорації Амерікен Моторс. Та в 11-ох місяцях цього року число проданих авт становило понад 8,000,000. До кінця року залишаються ще 4 тижні, і можна бути певним, що в цілому цьому році число проданих авт перевищить минулорічне число 8,600,000, в чому було 484,000 імпортованих моделів.

КОЛИШНІЙ ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД М. НІКСОН ОСТЕРІГАЄ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ. Промовляючи до 1 000 членів Крайового Товариства Продуцентів в Ню Йорку, Ніксон казав, що „американський нарід стоїть перед вищими цінами, більшими податками і заробітними платнями та може сподіватися в найближчих двох роках контролі цін". Ніксон виконав гостру атаку на економічну і фінансову політику Уряду, одночасно обороняючи урядову політику у В'єтнамі. Ніксон сказав, що Уряд використовує свою силу у відношенні до працедавців, але не робить цього у відношенні до робітників, і тому зростають кошти продукції.

У СВІТІ

ЗДА І СССР ПОГОДИЛИСЬ, щоб у другій половині січня 1966 відновити наради Женевської конференції розброєння. Формально учасниками є 18 держав — 5 західніх, 5 комуністичних і 8 невтральних і, знову же формально, вони становлять Підкомісію Об'єднаних Націй для справ розброєння. Фактично Франція ввесь час бойкотує ту конференцію, а повна Комісія з усіх членів ОН, обмежується тільки до загальних і в практиці нереальних рекомендацій. ЗДА сподіваються перевести на Женевській конференції договір проти поширення атомової зброї.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ МАЙКЕЛ СТЮАРТ ЗАКІНЧИВ свої триденні відвідини в Москві. Млявий офіційний комунікат спонукує коментаторів до твердження, що ті відвідини були невдачні в обох їх цілях: СССР не хоче посередничити у справі В'єтнаму і солідаризується з становищем Північного В'єтнаму, а також далі панічно боїться атомового озброєння НАТО, в тому числі Західньої Німеччини.

В СТОЛИЦІ ЕТІОПІЇ АДДІС АБЕБІ ВІДБУЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ 36-ох африканських міністрів закордонних справ. Вони заповіли, що всі ті африканські країни проголосять повний бойкот експорту-імпорту товарів до Родезії, заборонять перелет літаків до і від Родезії та вжиють драстичні заходи проти тамошнього біло-расистського уряду Ієна Сміта. Вони зголосили своєрідний ультимат до Британії, щоб вона до 15 грудня ц. р. довела до упадку уряд Сміта, бо інакше — вони зірвуть дипломатичні зносини з Британією.

ГОЛОВНИЙ ЩОДЕННИК „ТРИБУНА ЛЮДУ" У ВАРШАВІ ВИСТУПИВ з гострою атакою проти Пейпінгу. Польські комуністи підтримали становище Москви, що Пейпінг розколює світовий комуністичний рух та не допускає до з'єднаної допомоги в'єтнамським комуністам проти „американських імперіялістичних агресорів".

АМЕРИКАНСЬКІ ЧЛЕНИ ДРУГОГО ВАТИКАНСЬКОГО СОБОРУ ПЕРЕВЕЛИ в останніх днях, безпосередньо перед схваленням декрету про „Церкву в новітньому часі" посилену агітаційну акцію між членами Собору проти запроєктованої стилізації засуду ядрової зброї. За тим офіційним проєктом засуджується, як неморальне діло, саме зберігання запасів ядрової зброї. Американські владики, які дістали в цій справі підтримку від деяких інших владик, стали на становищі, що факт посідання атомової зброї Америкою врятував світ до цього часу від нової війни і тому не можна засуджувати атомової зброї, як реального засобу зберігання миру.

ЕСПАНІЯ ЗАГРОЗИЛА БРИТАНІЇ закриттям кордонів між суходолом і Ґібральтаром та повним припиненням торгівлі між Еспанією і тією британською фортецею. Еспанія проголосила „Червону книгу" у цій справі на 543 сторінки, яку роздасть всім делеґатам в Об'єднаних Націях. Де вона опрокидує становище, що його зайняла Британія в своїй минулорічній „Білій книзі". Британія зайняла Ґібральтар у 1713 році в Утрехтському договорі і відмовляється від переговорів, які стосувались би зречення її суверенних прав до того „міста на скелях", яке нараховує тепер усього 25.000 мешканців. Еспанія не визнає автономії, що її Британія надала міській управі Ґібральтару, вважаючи її „фальшивою деколонізацією".

ВИПУЩЕНИЙ ІЗ УСПІХОМ ДЖЕМІНІ 7 ЛІТАТИМЕ ДВА ТИЖНІ І ЗУСТРІНЕТЬСЯ В КОСМОСІ З ДЖЕМІНІ 6

Кейп Кеннеді, Флорида. — Випущений в суботу 4-го грудня Джеміні 7 кружляє, згідно з пляном, довкола Землі вже третій день, і його астронавти почуваються добре та час від часу подають вісті про себе і про свій космічний корабель до контрольних стацій на Землі. Астрноавнти Френк Борман і Джеймс Лавелл є одночасно і „досвідними свинками", які виконують різні досвіди, згідно з рекомендаціями науковців, у зв'язку з найдовшим летом по космосі. Вже тепер заявляють, що випущення Джеміні 6 зможе відбутися не 9-го дня після випущення Джеміні 7, а 8-го, це значить вже 12-го грудня. Астронавти споживають скондензовані харчі, розпускаючи деякі з них у воді.

Джеміні 7 випустили з Кейпу Канаверал на Флориді 4-го грудня в суботу о год. 2:30:03 по полудні разом із астронавтами Франком Борманом і Джеймсом А. Лавеллом за допомогою ракети підсилювача Титана 2. Зараз після вилету Джеміні 7 техніки почали підготовляти приладдя для Джеміні 6, який мають випустити 9 днів після Джеміні 7. Джеміні 7 має відбути найдовший лет довкола Землі і має бути предметом, з яким повинен зустрітися в космосі інший космічний корабель. Джеміні 7 шість мінут після випущення відорвався від ракети Титан 2 і летів власними силами, якими має зробити 206 кружлянь довкола Землі. Його найбільша висота виноситиме 203.5 миль, а найнижча 100 миль. Одно кружляння триває одну годину і 36 мінут. В суботу о год. 9:30 вечором полковник Борман пішов спати, а після нього спав Лавелл. Після першої ночі вони спатимуть одночасно. 13-го грудня вилетять в космос астронавти Волтер М. Ширра і Томас П. Стефорд на Джеміні 6. Вони не відбули дводенного лету восени цього року тому, що не вдалося випущення ракети, з якою мав зустрічатися в космосі Джеміні 6. Джеміні 6 має два дні кружляти довкола Землі та під час того пробувати зустрінутися із Джеміні 7, але фізичного контакту між двома космічними кораблями не буде. Джеміні 7 має приземлитися 18-го грудня на початку 207-го кружляння довкола Землі. Ця зустріч в космосі потрібна як вправа до лету до Місяця. Представники Аеронавтичної і Космічної Програми заявили, що, можливо, лет Джеміні 7 може бути продовжений до 15-ох днів, якщо цього вимагатиме справа зустрічі в космосі, і якщо Джеміні 6 зможе вистартувати аж 17-го грудня. Джеміні 7 має бути предметом, з яким буде зустрічатися Джеміні 6. Крім цього Джеміні 7 має виконати і окремі свої завдання: переводити лікарські й наукові досліди, фотографувати, привчатися до життя в маленькій кабіні, спати й споживати наперед приготовлені харчі та виконувати 10-мінутові вправи перед споживанням харчів. Для вигоди астронавти мають легшу одежу. Під час цього довгого лету астронавти зможуть скинути з себе навіть цю легшу одежу і залишитися в спіднім одінні. Але це не зможуть зробити обидва астронавти одночасно. Вони мають із собою книжки і можуть їх читати у вільних хвилинах. Акщо удасться цей лед Джеміні 7 і 6, то ЗДА здобули б тоді кілька нових рекордів. Джеміні 7 є найважчим космічним кораблем, важить — 8 069 фунтів. Джеміні 7 встановить новий рекорд летів довкола Землі, бо Джеміні 5 кружляв тільки 5 днів в космосі. Це буде перша зустріч в космосі двох космічних кораблів, бо совєтські космонавти могли зблизитися тільки до віддалі трьох миль. В жовтні 1964-го року три совєтські космонавти одночасно літали по космосі, а тепер мають 4 американські астронавти одночасно кружляти довкола Землі. Джеміні 7 є першим американським космічним кораблем, який був випущений по полудні. Це сталося тому, щоб Джеміні 6 міг бути випущений в ранніх годинах і в тому часі, коли Джеміні 7 буде летіти понад Кейп Кеннеді, Флорида.

Рада Федеральної Резерви збільшила дисконт з 4-ох до 4.5 відсотка

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви 5-го грудня повідомила про збільшення дисконту з 4-ох до 4.5 відсотка, хоч із цього незадоволений президент Джансон, який твердить, що тепер ще не було конечної причини до такої акції, бо економіка ЗДА розвивається на високому рівні і немає наявних познак інфляції. Рада Федеральної Резерви вирішила збільшення дисконта більшістю 4-ох до 3-ох голосів. Зроблено те на це, „щоб скріпити змагання до втримання стабільности цін та щоб втримати вартість доляра на міжнародному ринку". Треба додати, що одночасно ... ронті збільшив на піввідсотка дисконт із 4.25 до 4.75 відсотка. Президент Джансон заявив, що „і він і численні американці шкодують, що внаслідок збільшення дисконта у федеральних банках будуть утруднені кредити, головним чином на будову домів, шкільних будинків, шпиталів і фабрик". Внаслідок більшого дисконта у федеральних банках, банки збільшать відсотки від признаних кредитів, головно від короткотермінових, з яких найбільше користають бизнесмени. Це збільшення дисконта не мусить мати вплив на збільшення відсотків від морґеджів і дов-

У Ню Йорку відкрито виставку 110 образів Людмили Морозової

Ню Йорк. — В неділю 5 грудня ц. р. в галерії Літературно - мистецького Клюбу відкрито виставку образів Людмили Морозової, на яку складаються 110 образів, виключно оліїв, посталих під час піврічного перебування мисткині у Греції. Тому й усі ті образи — виключно грецької тематики — здебільша краєвиди й архітектонічні мотиви, святині, пам'ятники й викопалини старогрецької скульптури. Виставку відкрив голова ЛМ-Клюбу Борис Ржепецький, який звернув увагу не тільки на мистецький осяг Людмили Морозової, але й суто людський — на цей доказ величезної енергії та чималого фізичного зусилля тієї вже не дуже молодої мисткині. Знову ж мистець Антін Малюца просив численну публіку не дивитись на цю виставку, як „ще одну" мистецьку імпрезу, а як на вияв ентузіязму й пієтизму мисткині, отже як на зовнішній вияв різних почувань і емоцій. — Між приявними, які вщерть заповнили велику залю, була й група греків. Після того, як кількома реченнями по-грецьки привітав їх Борис Ржепецький, студентка - грекиня Аіті Ґарбіш у стилізованому народному грецькому одягу, привітала мисткиню по-грецьки, а пані Джессі Гершенгард привітала мисткиню від мистецької школи на Лонґ Айленді „Квінс Арт Сосайті" де вчителює пані Морозова. Мисткиня дістала багато квітів. Виставка відкрита до 19 ц. м.

Де Ґолля не вибрали в першому голосуванні на президента Франції

Париж. — В неділю 5-го грудня ц. р. відбулися перші від 1848 року загальні безпосередні президентські вибори у Франції. Не зважаючи на зливний дощ — понад 85% управнених до голосування французів з'явилися у виборчих домівках. За виборчою ординацією — для обрання кандидата вже в першому голосуванні треба, щоб дістав понад 50% всіх відданих голосів. Якщо того не станеться, то за два тижні відбудуться наступні вибори між двома кандидатами, що дістали найбільше голосів, і тоді рішає вже абсолютна більшість голосів. За вислідами голосування в метрополітальній Франції, отже за вийнятком її заморських посілостей, які проте охоплюють тільки несповна пів мільйона населення, де Ґолль дістав 43.96% голосів, себто 10.504.007 голосів, кандидат з'єднаної лівиці включно з комуністами — сенатор Франсуа Міттеран — 32.04% або 7.655.042 голоси, а лідер центральної партії Народно - республіканського Руху Жан Леканює—15.78% себто 3,770.771 голос. Інші два кандидати дістали разом 8% голосів. Таким чином, хоч де Ґолль дістав найбільше число голосів і найвищий відсоток голосуючих, проте опинився у меншості супроти суми голосів, відданих на його противників. Найперші коментарі всіх газет вважають такий вислід голосування за велику несподіванку і важкий удар для престижу де Ґолля, який вимагав, щоб нарід виявив своє бажання мати його при кермі держави, віддавши на його кандидатуру найменше 60% всіх голосів. Не відомо, чи де Ґолль взагалі захоче ставати до вужчих виборів. Коли б таке сталося, то нема сумніву, що він переможе.

Збірник матеріялів про вбивство сл. п. Степана Бандери появився в „Українському Видавництві" у Мюнхені

Мюнхен. — „Українське Видавництво", що крім тижневика „Шлях Перемоги" видає також політичну літературу й белетристику, опублікувало тут великою, понад 750-сторінковою книгою збірник матеріялів п.н.: „Московські вбивці Бандери перед судом". В першій частині збірника подані пресові та інші матеріяли про мотиви і підготову вбивства сл.п. Степана Бандери, а далі йде стенографічне звідомлення з процесу проти совєтського аґента і скритовбивника Богдана Сташинського, який був також спричинником смерти сл. п. проф. д-ра Лева Ребета, що відбувався перед німецьким судом в Карльсруге в жовтні 1962 року. В третій частині зібрані голоси світової й української преси, надруковані з приводу вбивства і процесу в Карльсруге. І четверта частина охоплює життєписні матеріяли про сл. п. Степана Бандеру, як націоналістичного діяча і провідника ЗЧ ОУН, спогади про нього, коментарі української і світової преси про діяльність Ст. Бандери, зразки поетичної творчости на його пошану та ін. Завершена книга окремим додатком з ілюстраціями сл п. Степана Бандери і його рідні, як також із перебігу процесу в Карльсруге. Опубліковано цей великий збірник за редакцією гол. редактора тижневика „Шлях Перемоги" Данила Чайківського та з передмовою голови Проводу Закордонних Частин ОУН Степана Ленкавського.

В 1965 РОЦІ ПРИБУЛО ДО КАНАДИ 228 ІМІҐРАНТІВ УКРАЇНЦІВ

Оттава. — Найновіше статистичне звідомлення, що його опублікував департамент горожанства і іміґрації, подає, що від 1-го січня до 30-го вересня цього року прибуло до Канади 228 українців. В тому самому періоді мин. року прибуло 153, отже цього року, за перших 9 місяців, прибуло 75 більше.

Футболісти „Ч. Січі", УСК-у і „Тризуба" знову здобули перемоги

„Чорноморська Січ" Нюарк здобула минулої неділі, 5-го грудня, у Ню Бронсвіку, Н. Дж. свою восьму перемогу у мистецтвах Американської Футбольної Ліґи. Футболісти „Ч. Січі" виграли 4:0 ліґові змагання з місцевою дружиною Мадярського СК. Стрільцями воріт для „Ч. Січі" були: Чайка на 38-ій хвилині, В. Німерчинський на 54-ій, В. Чижович на 60-ій і Рада на 83-ій. Після цієї перемоги „Чорноморська Січ" зрівнялася з „Тризубом" в числі здобутих точок, так що ці дві дружини очолюють табелю Ліґи. „Чорноморська Січ" має 16:0 точок і відношення воріт 23:6, а „Тризуб" 16:4 точок і відношення воріт 35:8. Володимир Чижович висунувся на перше місце стрільців АФЛіґи з 12 воротами, перед Бенітезом з „Тризуба" з 11 воротами.

УСК Ню Йорк, теперішній володар Чаші ЗДА і футбольний чемпіон країни, переміг минулої неділі у своїй першій грі з циклу змагань за Чашу ЗДА 1966 року твердого суперника, „Гунґаріо" вислідом 2:1. Ворота для УСК-у здобули: Шеферс і Дімейн. Третіх воріт, також зі стрілу Дімейна, не признав судля, який мав труднощі та робив багато похибок у веденні цих завзятих і твердих змагань.

„Тризуб", Філядельфія, використав вільну від мистецьких гор неділю на товариські футбольні змагання з дружиною „Блю Стар" з Ню Йорку. Після швидкої гри на високому рівні „Тризуб" здобув перемогу 3:2 зі стрілів Алаї, Ферейри і Дос Сантоса. Перша півгра зустрічі проходила рівнорядно і закінчилася рахунком 1:1 В другій половині „Тризуб" сильно переважав, але у грі нападу бракувало викінчення цілого ряду наступів на ворота противника.

УСК і „Тризуб" мають розіграти товариські футбольні змагання між собою в Атлантик Сиgetті. Про цю першу футбольну зустріч дружин у повних складах на критому грищі у Конвенційній Залі, яка мала б відбутися вже в наступну неділю, 12-го грудня, ведуться ще переговори між проводами цих двох чільних футбольних дружин ЗДА, УСК-у з Ню Йорку і „Тризуба" з Філядельфії.

НАШІ ВЛАДИКИ МОЛЯТЬСЯ ЗА ДУШУ СЛУГИ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Рим. — В листопаді, в роковини смерти Великого Митрополита, Слуги Божого Андрія Шептицького, Владики Української Католицької Церкви спільно відправили панахиду за спокій його душі, що й видно на цій фотознімці. Панахиду відправляв в каплиці колеґії св. Йосафата Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий (другий зліва) в сослуженні Митрополита Української Католицької Церкви в Канаді Максима Германюка (зліва), Митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА Амврозія Сенишина (справа), Екзарха Українців Католиків в Західній Німеччині Платона Корниляка (останній справа) та інших Владик.

Папа Павло VI продовжує змагання до з'єднання християнських Церков

Рим. — Папа Павло VI послідовно підкреслює змагання до взаємного зрозуміння і тіснішої співпраці між Християнськими Церквами, які в майбутньому знову з'єднались би. В минулу суботу 4 ц. м. Папа в асисті багатьох церковних достойників поїхав до базиліки святого Павла у Римі, щоб перевести там разом із духовниками інших християнських віровизнань молитви й співи під спільним гаслом „сприяння християнській єдности". Ніхто там не відправляв Богослужби, а тільки різні духовники різних віровизнань відчитували окремі місця із Євангелія та Апостола. Папа виголосив проповідь французькою мовою, крім того відбувались молитви мовами англійською і грецькою. Знову ж на вівторок 7 грудня заповіджено одночасне проголошення в Римі й Царгороді скасування взаємної анатеми, що її кинули були в 1054 році Папа Лев IX і царгородський патріярх Михайло Керуларій. Скасування тієї анатеми проголосять у Римі Папа Павло VI у приявності делеґації Греко-православної Церкви та патріярх Атенаґорас I у Царгороді (Істанбулі) у приявності великої делеґації римо - католицьких духовників, між якими буде й американський кардинал Лоренс Шіген з Балтимору. Другий Ватиканський Собор кінчається взагалі вже в найближчу середу 8 цього місяця. Останнє ділове засідання Собору мало відбутися в понеділок 6 грудня. У вівторок відбудеться ще голосування над залишеними проєктами декретів — про релігійну свободу, про Церкву у новітньому світі, про місії і духовні функції. Це будуть чотири останні з-посеред 14-ох документів, що їх оприлюднить Папа, як вислід Другого Ватиканського Собору, скликаного вперше восені 1962 року.

В Ню Йорку вшановано пам'ять полк. Андрія Мельника в першу річницю смерти

Ню Йорк. — В суботу 4-го грудня ввечері тут у приміщеннях Українського Народного Дому відбулася жалобна академія в пошану б. начальника штабу Дієвої Армії Української Народної Республіки та голови Проводу Українських Націоналістів сл. п. полковника Андрія Мельника, який помер 1-го листопада минулого року в Люксембурґу і там похований. Академію влаштував окремий Громадський Комітет Українських Організацій м. Ню Йорку з генерал - полковником Павлом Шандруком на чолі. Почесним головою Комітету був проф І. Крамаренко, голова Представництва Виконного Органу УНР в ЗДА. Академію відкрив ген. Шандрук після складення квітів біля портрету полк. Мельника гуртком пластунів та після відіграння американського гимну і відспівання українського національного гимну. Апель на вірність українській державності провів П. Байбак. Знамениту своїм змістом і формою доповідь про постать полк. А. Мельника та його місце в історії виголосив д-р Зиновій Книш з Канади. Дир. Йосип Гірняк прочитав монтаж з „Попелу імперій" Юрія Клена, а оперова співачка Галина Андреадіс, при фортепіяновому супроводі Ол Омельського, відспівала А. Гнатишина „Діброво зелена", Карманського-Людкевича „Спи дитино моя" та М. Гайворонського „Думу". Р. Шуган прочитала вірш Т. Курпіти „Безсмертному". Академію закінчено співом „Не пора".

Ред. Володимир Душник, доктором філософії УВУ

Мюнхен, Зах. Німеччина. — В середу 17 листопада відбулася тут промоція відомого українського діяча в ЗДА Володимира Душника, редактора англомовних видань УККА на доктора філософії. Ред. Володимир Душник, абсольвент університетів Люvenського та Колюмбійського в Ню Йорку, одержав ступінь доктора за написану англійською мовою дисертацію на тему „Спроби російсько-українського порозуміння та невдачі, березень-листопад 1917 року". Головним рецензентом праці був проф. Ол. Оглоблин. На підставі його оцінки й оцінок інших рецензентів Вол Душникові надано титул доктора філософії „з дуже добрим вислідом" (Магна кум лявде). Відбулася промоція на нового доктора УВУ під проводом проф. Наталії Полонської - Василенко, декана Філософічного Факультету УВУ, проф. Юрія Бойка, ректора УВУ, та проф. Юрія Панейка, кол. ректора УВУ,

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Ще одна утопія

29-го листопада Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла 112 голосами резолюцію, яка вимагає „вжити заходів для скликання світової конференції роззброєння не далі як у 1967 році". Ініціятори цієї резолюції — 43, здебільша азійсько-африканські, держави — мали на увазі втягнути в переговори про міжнародне роззброєння комуністичний Китай, який не будучи членом Об'єднаних Націй, не бере участи у 18-членній Женевській конференції роззброєння. ЗДА спершу ставилися неохоче до тієї ідеї, не так з уваги на перспективи переговорювати з китайськими комуністами — бож американський амбасадор спорадично зустрічається з комунокитайським у Варшаві — як з остраху, що така світова конференція відсуне в тінь згадану Женевську конференцію, де Америка ніби підготовила ґрунт для договору проти поширення атомової зброї, на якім їй залежить, як на новому ступні „співіснування". Однак, щоб не наражатись на демагогічні закиди збоку „миролюбних" держав, ЗДА голосували „за" ту пропозицію, узалежнивши остаточне своє становище від ходу підготови до тієї конференції.

Франція була і в цій справі послідовною: вона бойкотує Женевську конференцію, вважаючи, що то є марнування часу, і тому тепер стрималась від голосування. А головний потенціяльний партнер тієї світової конференції — комуністичний Китай — ще перед голосуванням переказав через своїх довірених посередників — Альбанію, Румунію і Камбоджу — що він не прибуде туди „задніми дверима" і радше взяв би участь у такій конференції, улаштованій Об'єднаними Націями, як повноправний член. Але, взявши на увагу, що китайські комуністи узалежнюють своє членство в ОН не тільки від позитивного голосування в Генеральній Асамблеї, але й від ґрунтовної реформи ОН по лінії нісенітних комуністичних вимог — їх участь у такому світовому зібранні стоїть під великим знаком запиту.

Це все — формальні справи. Сутній зміст проблеми це — міжнародне роззброєння. Чи воно можливе взагалі і чи приспішить його участь у переговорах тих китайських комуністів, які піднесли до ступня священного канону вірування, що власне тільки методами сили і насильства можна і треба зліквідувати у світі капіталізм і настановити комунізм?! Необхідність участи комуністичного Китаю в переговорах про міжнародне роззброєння — це головний арґумент прихильників прийняття Пейпінґу до Об'єднаних Націй. Твердження, що не можна провести „загального і тотального" роззброєння, якщо на нього не погоджуються всі держави, отож й комуністичний Китай, само по собі логічне. Але нелогічний, фальшивий і нісенітний самий засновок, що комуністичний Китай може бути партнером у позитивних і конструктивних переговорах про дійсне міжнародне роззброєння.

„Розжалоблена" Москва

Внаслідок безупинних пресових атак Пейпінґу, завершених дошкульними для Москви виступами комунокитайських офіційних органів „Жень Мінь Жібао" і „Гунг Чі" з 12 листопада цього року, що від них кремлівське партійне керівництво відмовчувалося протягом довгих місяців, не бажаючи нібито розпалювати „непотрібної полеміки", Центральний Комітет Комуністичної Партії Совєтського Союзу був примушений, врешті, порушити свою мовчанку і виступити з відкритою відповіддю на адресу Центрального Комітету Комуністичної Партії Китаю.

Появилася ця відповідь у формі заяви п. н. „Міжнародний обов'язок усіх комуністичних країн" в офіційному органі ЦК КПСС „Правда" з 28 листопада на першій її сторінці. В цій заяві висловлено не тільки жаль, що „щирі намагання" КПСС „забезпечити єдність дій комуністів" у всьому світі „не знайшли позитивного відгуку збоку керівників Китайської Комуністичної Партії": в ще більш розжалобленому тоні повторюються — дослівно кількадесят разів — слова „єдність", „згуртованість, „солідарність" і т. д. Раз-у-раз підкреслюється також у статті всі безупинні заходи Кремлю зберегти цю „єдність" в ім'я перемоги над „одним спільним ворогом", що ним є, мовляв, імперіялізм, репрезентований, зокрема, „американськими аґресорами". Спеціяльний наголос покладено у висновках заяви на ті шкоди, що їх спричиняє розґардіяш в комуністичному таборі для справи боротьби за... національне визволення Південного В'єтнаму, і що в цьому напрямку імперіялізм намагається використати „ослаблення згуртованости комуністичних рядів". Спрямований зокрема проти керівників китайської компартії той уступ заяви ЦК КПСС, в якому сказано: „Ясній і чіткій позиції марксистсько-ленінських партій, що виступають за єдність дій, тепер фактично протиставиться курс на політичне й організаційне розмежування, курс на розкол комуністичного руху. Проголошення цього курсу супроводиться несамовитими, розлютованими виступами проти Совєтського Союзу, витриманими в дусі найгірших зразків антикомуністичної пропаґанди". Б'є по керівниках китайського комунізму також і дальше ствердження московської заяви, що вони працюють на користь „імперіялістичної пропаґанди", вважаючи „можливим і згідним із совістю комуніста повторювати наклепницькі вигадки ідеологів імперіялізму про „капіталістичне переродження" совєтської держави..."

Надрукована в „Правді" з 28 листопада, ця заява є, як досі, найгострішою реакцією на ведену Пейпінґом кампанію проти кремлівського керівництва і його політики. Вона є ще одним переконливим доказом, що єдність і солідарність міжнародного комуністичного руху належать до минулого. Взаємні обвинувачення з кожним днем загострюються до такої міри, що відповіддю на них легко міг би стати не жаль за втраченою „єдністю" чи нарікання на спричинників „роз'єднаности", але — гармати, а то й атомові бомби. І саме така загроза висить тепер над розжалобленою Москвою.

НОВИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

Під час спеціяльних урочистостей, що відбулися під славною Статуєю Свободи в Нюйоркській затоці 3 жовтня ц. р., президент Джансон підписав новий закон, що реґулюватиме наплив іміґрантів до ЗДА. З'єднані Державн Америки — це країна, усі мешканці якої, за вийнятком індіян, іміґранти або потомки іміґрантів.

В період великої колонізації не було ніяких законів, що порядкували б справу іміґрації. Не було ніяких іміґраційних законів у перший період незалежности ЗДА. Щойно в 1864 р. встановлено пост комишинера іміґрації, що його завданням було леґалізувати контракти праці для заробітчан-іміґрантів. Перше обмеження прийшло в 1882 р., коли усталено процедуру приймання іміґрантів з оплатою у висоті 50 центів за голову і виключаючи від іміґрації хворих та судово караних.

У 1917 році Конґрес, не зважаючи на протест президента Вільсона, ухвалив закон, що подвоїв оплату за іміґранта, вимагав доказу письменности від кожного понад 16 років віку і замкнув іміґрацію для народів південно - східньої Азії. Цей закон вважається основним іміґраційним законом.

У 1921 р. ухвалено перший „квотовий" закон, який допускав до ЗДА іміґрантів на базі національного походження, визначаючи квоту для нових іміґрантів на 3% числа постійних мешканців ЗДА відносної національности, згідно з переписом 1910 р.; значить, якщо в 1910 р. у ЗДА мешкало 200.000 поляків, то річна квота для нових іміґрантів із Польщі не могла перевищити 6.000 осіб у 1921 р.

Цей закон був виправлений у 1924 р.: базу для обраховування відсотка для іміґрантів пересунено на 1890 р., а самий відсоток зменшено на 2, при чому від 1929 р. квота для кожної національности мала визначатися на основі відношення пропорційности, а саме — числа нових іміґрантів до загального контингенту іміґрантів, що його визначено на 150 тисяч річно, в такому самому відношенні, як число осіб цієї національности у ЗДА до повного числа населення ЗДА в 1920 році.

Цей закон діє до сьогодні. Загально відомо, що він несправедливий. У ЗДА найбільшу частину населення становлять англо - сакси, що прибули сюди з Британської імперії. Тож і річна квота для мешканців Великобританії становить понад 65 тисяч, а разом з Ірляндією (річна квота — майже 18 тисяч) переростає половину всієї річної квоти.

Найважливіше, що ця англо - саксонська квота ніколи повністю не була використана, бо бракує охочих виїжджати до ЗДА, а зужити її для інших національних груп не можна. Вийняток був зроблений після другої світової війни, коли американський уряд на основі спеціяльного закону для переміщених осіб (Ді Пі Акт) з 1948 р. допустив до ЗДА поза нормальною квотою 205 тисяч виселенців із Західньої Европи. Ця квота була піднесена Конґресом до 341.000 в 1951 р. Крім того — йдучи по цій лінії доброчинного іміґраційного законодавства — ЗДА прийняли ще 214 тисяч утікачів на основі спеціяльного закону т. зв. Рефюджі Реліф Акт — 1953 р.

Обидва ці спеціяльні закони для жертв війни повністю використані, і вся іміґрація до ЗДА знову спирається на квотовому законі. Вже кілька років різні організації, зокрема Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, вели акцію за його зміну. Зміна прийшла, американський Конґрес ухвалив її, Президент проголосив новий закон. Як же він виглядає?

Передусім треба вияснити, що покищо маємо лише зміни у засадничому квотовому законі. У великій демократичній державі не можна перевести змін в законах одним помахом пера. Закон про іміґрацію і натуралізацію (Іммігрейшен енд Нечрелізейшен Акт) буде змінений систематично і послідовно в часі від 3 жовтня 1965-го до 1 липня 1968 року. Усталено квоту для річної іміґрації на 170.000 осіб, включаючи до цього числа 10.200 утікачів. Батьки, жінки, чоловіки і недорослі діти американських громадян приймаються до ЗДА поза цією визначеною квотою. Окремо приймаються також іміґранти із Західньої гемісфери (Куба, Ямайка і т. д.); почавши від 1 липня 1968 р., річна квота для цієї гемісфери становитиме 120.000. На цю загальну квоту 170.-000 іміґрантів річно прибуватимуть до ЗДА нові поселенці з різних країн без спеціяльних обмежень щодо національности. Обмеження є загальні, а саме для одної країни можна приділяти максимально 20 відсотків всієї квоти в році.

Теперішня квота ще діятиме до 30 червня 1968 р., з тією поправкою, що невикористані візи переходять у запас, і з цього запасу можуть користати аплікантн, що користають із так званого „преференсу". Та з днем 1 липня 1968 р. цих національних обмежень не буде. Кожний аплікант, в якій країні він не жив би, зможе зареєструватись на переселення до ЗДА і бути прийнятий. Для приїзду до ЗДА потрібно одної формальности: посвідки про забезпечення працею. Таку посвідку мусить дати Уряд Праці, який відповідальний за те, щоб нові іміґранти не позбавляли праці американських громадян.

Важливою справою, головно в цей переходовий час до 1 липня 1968 р., переселення аплікантів, що користають із „преференсу", а саме тих, які мають найближчу рідню у ЗДА чи отримали запотребування за фахом. В наступних трьох роках для цієї категорії іміґрантів приділятимуть кожного року понад 50 тисяч невикористаних віз з національних квот, і тому багато аплікантів має додаткову можливість скоро переселитись. Тож усі ті, хто має переселенчі проблеми, повинні їх züактивізувати. Найкраще зв'язатися в тій справі із ЗУАДКомітетом:

United Ukrainian American Relief Committee
5020 Old York Road
Philadelphia, Pa. 19141

Т.

Ів. Смолій

ПРО ЕМІҐРАЦІЙНУ ЛІТЕРАТУРУ

Уявлення про еміґраційну літературу, як про повну, завершену, окрему цілість, формувалося в тих самих обставинах, в яких формувалися „таборові республіки" при наявності еміґраційного суспільства ДП з усіми зрізничкуваннями на верстви, з політичними репрезентаціями, широким спектром політичних партій, представництв, адміністраційних клітин, різного роду перенесених з батьківщини організацій, шкільництва аж до найвищих наукових інституцій. Це уявлення перенесли з собою еміґранти і в більші скупчення на нових місцях поселення. І як повільно та неухильно, в контакті з дійсністю та зі змінами, що їх приносить життя, змінилося оте „еміґраційне суспільство", стаючи щораз тоншою плівкою, так стає іншою й позиція базованої на тій підставі еміґраційної літератури.

Цьому питанню присвячено багато уваги і в нас, і в інших національних еміґраційних середовищах. Чи дійсно стоїть еміґраційна література перед занепадом? І чи є можливості запобігти цьому занепадові? І чи правильне наше теперішнє уявлення про завдання еміґраційної літератури та про її реальні можливості існування?

Треба ствердити факт, що вже з самого початку літературного життя по другій світовій війні на еміґрації і письменники і критики не орієнтувалися виключно на оте еміґраційне суспільство, змагаючи творити й розцінювати речі в ширшому діяпазоні, маючи перед очима і майбутнього читача, і процеси на покиненій батьківщині. Пишучи про те, В. Чапленко в статті „Завдання нашої літературної творчости на чужині" („Визвольний Шлях" ч. 7-8, 1965) визначає те становище як „теорію єдиного потоку", що її, здається, вперше сформулював виразно на першому з'їзді „Слова" І. Багряний. Ця теорія зводиться до того, що, мовляв, творчість „радянських" і еміґраційних письменників — це два рівноцінні сектори українського письменства".

Приблизно подібне становище приписує В. Чапленко У. Самчукові, Ю. Дивничеві, Г. Костюкові та І. Кошелівцеві. Стаття В. Чапленка, на жаль, повна розправ з немилими йому авторами й критиками, переплетена посуджуванням у неграмотності, незручними компліментами, і можна сумніватися, чи причиниться вона до виявлення завдань нашої літератури на еміґрації. А згадана ним теорія, приписувана покійному І. Багряному, звичайна вигадка. Створювати враження, що еміґраційні письменники й критики йшли і йдуть нога в ногу з підсовєтськими, вважаючи обидві літератури за „рівноцінні сектори українського письменства", несправедливо. Вся творчість І. Багряного, так рано перервана, була стихійною маніфестацією висловити те, про що підсовєтським українським письменникам писати годі, була пристрасною критикою совєтської системи.

Щодо літературних критиків, то саме Ю. Дивнич, І. Кошелівець, Г. Костюк, а далі Ю. Луцький і, зокрема, Б. Кравців дали всебічну оцінку української підсовєтської літератури, всіх її хиб і спотворень, мертвеччини соцреалізму, і, на тому тлі, завдань еміґраційної літератури. Їх праці — це основна спроба вибрати цінне, очистити його від намулу, намітити перервані ланки і так запевнити нашій літературі тяглість через цей період руїни.

У пошукуванні проявів нового відродження в постасталінському періоді може й зроблено подекуди засміливі узагальнення, може, відкриваючи нові таланти, виявлено надто велике захоплення сучасною підсовєтською українською літературою. А вже зовсім певно забуто про еміґраційну літературу.

Стаття Б. Рубчака „Шукаючи справжнього культобміну" в „Сучасності" (чч. 8, 9, 1965) є з цього погляду зразком глибокої й конструктивної критики цих недомагань.

„Я хочу висловити аж надто ясну правду, пише він, що нині розвитком еміґраційної літератури майже ніхто не цікавиться. Натомість всі кинулися цікавитися літературою на Україні. Про еміґраційну літературу не дбають ті, хто мав би якнайтепліше піклуватися нею — критики та літературознавці, які колись посадили зерно, що сьогодні з нього ростуть усякі нюйоркські групи та ще Бог зна що, і які колись писали багато слів про „велику літературу". Вони або відійшли від літератури взагалі, або повернулися „зіницями на Схід" і залишили діло незакінченим. У погоні за літературою України деякі критики забули тих, хто не має за собою мільйонів читачів, видавництв, гарячих прихильників... На Україні він (літературний процес) народжується, а на еміґрації завмирає. Завмирає навіть те, що шумувало в стінах таборових бараків чи що починало розвиватися на нових континентах десь до 1956 року... Про еміґраційних письменників — молодих або старих — не пишеться майже нічого, ніякої підтримки вони не дістають, а на їх виступи приходять скромні горстки старих пань, тоді як Коротича у Вінніпеґу вітало триста душ..."

Свою концепцію синтези, доповнювання того, чого не можуть робити українські письменники на рідних землях, стаття Б. Рубчака є позитивним, конкретним голосом про шляхи розвитку еміґраційної літератури. На жаль, висловившись зневажливо про еміґраційну літературу в ділянці прози, Б. Рубчак робить ту саму помилку, проти якої протестує, коли жаліється на односторонність критики. Назвати в ділянці прози кілька імен, до речі деяких в прозі випадкових, а решту відсунути в... дев'ятнадцяте століття — надто несправедливо й непедагогічно. І в Україні проза оновлюється, як видно з нових імен (Є. Гуцало, В. Шевчук, Г. Резніченко). І в еміґраційній прозі були і є цікаві твори з оновленими мистецькими засобами. Згадати б тут творчість тих, що, не дочекавшись критики, замовкли, як О. Смотрич, П. Балей, Є. Гаран, покійний В. Русальський.

Факт продукції у нас традиційної прози може не треба брати трагічно і його узагальнювати, бо такого роду явище супроводить усі літератури світу. Творці цього жанру і далі писатимуть завзято і видаватимуть свої книжки самотужки, не звернувши навіть уваги на статтю Б. Рубчака. Але для тих, хто все таки хотів би бути причетний до літературного процесу на еміґрації, зневажливі слова критики можуть бути нищівними.

А втім, для більшости письменників оті теорії „єдиного потоку" і проблеми двох секторів українського письменства і навіть проблеми синтези не мають суттєвого значення. Творять вони з вірою, що не вічні „берлінські мури" і не вічна Совдепія, — що їхні твори колись дійдуть і на рідні землі. Важливе єдине, щоб, як завважив В. Чапленко з приводу твору Ф. Мелешка, написати твір, з яким „не соромно буде показатися на Україні..."

Юрій Таркович

НІМЦІ ЗДОБУВАЮТЬ АФРИКУ

За часів „залізного канцлера" Бісмарка, у 1880-их роках, німці заходилися терпеливо і вміло розбудовувати свої колонії в Африці. Їхнє правління на тому континенті було контроверзійне: дехто вважав, що німці найкращі колоніяльні володарі, інші твердили, що вони поводяться супроти тубільців брутально, хоч відносно й справедливо.

У 1918 році всі німецькі колонії опинилися під владою альянтів. Однак і після того німці не переставали цікавитися Африкою, хоч не мали можливости активно впливати на хід подій у своїх колишніх колоніях.

Тепер ситуація докорінно змінилася: Західня Німеччина економічно є однією з наймогутніших держав світу, в дійсності другою після ЗДА, і німці здобувають Африку економічно й політично, хоч не під колоніяльним оглядом.

Західня Німеччина витрачає колосальні суми на розбудову новопосталих незалежних країн чорного континенту. За підрахунками економістів $750-800 мільйонів німецького державного і приватного капіталу інвеститується щороку в 34-ох африканських недорозвинених країнах на південь і північ від Сагари. Німці фінансують різного роду підприємства, прокладають новий водопровід у Ґвінеї, будують гідроелектрівню в Судані, пристань у колишній своїй колонії Тоґоленді, величезний міст у Ніґерії, сталеварню в Ліберії...

У німецьких фабриках працює багато муринських учнів. У Шварцвальді відкрито добре влаштований табір, в якому приміщено кількасот африканських студентів, що покинули студії в Совєтському Союзі і сателітних країнах. Більшість цих студентів утримує західньо - німецький уряд. Вони студіюють тепер у німецьких університетах або вдосконалюють свої професійні знання в німецьких підприємствах, бюрах та лябораторіях.

Найбільшою перешкодою в поширюванні німецької експансії в Африці є небувалий брак в Німеччині інженерів, кваліфікованих робітників і чорноробів. Понад 1,200.000 чужинців працює тепер у Західній Німеччині.

Влітку цього року добре знайомий мені німецький урядовець заявив, що найбільшою їх проблемою є проблема робітної сили. Тож зрозуміло, що тепер все важче й важче знайти німця-спеціяліста, який погодився б працювати в Африці. „Але, — заявив мій німецький приятель, — ми якось даємо собі раду".

Цікаве явище: німці не нарікають на свій уряд за те, що він витрачає щораз більші суми на допомогу недорозвиненим країнам. Вони уважають, що економічно багата країна мусить допомагати іншим країнам вже хоча б задля свого престижу. Очевидно є й інша поважна причина: уряд в Бонні не хоче допустити, щоб країни Африки визнали уряд комуністичної Східньої Німеччини. Отже, допомога Бонну йде, але під умовою, що африканська країна, яка допомогу отримує, не визнаватиме уряду Східньої Німеччини. Така політика економічної дипломатії дотепер себе оправдувала.

Цікаво також відмітити, що уряди новопосталих африканських держав не бояться, що німецька допомога може прибрати колись форму німецького економічного імперіялізму. Африканські амбасадори в Бонні заявляють, що німці строго контролюють канали, якими йде їхня допомога. Але ця сувора контроля є справедливою, робиться по-дипломатичному і йде на користь африканським країнам.

● У в'язниці в Шанґаї перебуває від 1960-року католицький єпископ Джеймс Волш. Він був засуджений на 20 років за „шпигунство". Єпископ має тепер 74 роки і 7 грудня ц. р. відзначатиме у своїй в'язничній келії 50-річчя свого священства.

● У столиці Родезії Солсбері якийсь чорний автохтон перевів перший тамошній терористичний акт: кинув горіючу пляшку з газоліною („коктейл Молотова") в найбільшій департаментовій крамниці, в часі найбільшого руху. Винуватець втік. Жертв у людях не було, але була величезна матеріяльна втрата.

Леся Лисак

ПОКЛІН

(Пам'яті Великого Митрополита)

Тоді, у сорок четвертому році, Він відійшов від нас у перший день листопада. Неначе б у Книзі Призначення Народу написано, що Великий Листопадовий Чин і ім'я Великої Людини мають йти впарі у наших думках.

Ми знаємо про Його життя майже все, що можна знати, бо це кришталево чисте життя було для усіх відкритою книгою. З цієї книги читаємо ми, читатимуть прийдешні, читатиме довгі сторіччя історія. Не залишилося нічого затаєного, промовчаного, недосказаного. Про Нього не можуть сказати нічого злого навіть Його вороги — а радше вороги нашого народу, бо Він так, як святі, не мав особистих ворогів. А якщо кажуть, то ми всі знаємо, що це — неправда.

Ніяка тінь не може впасти на Велетня, бо Він у своїй доброcті, своїй посвятіжертвенності, своїй великодушності доходив до меж блаженности. Це — Слуга Божий, Митрополит Андрей, граф Шептицький.

Ми знаємо про Нього так багато, а проте бракує слів, щоб ще раз, ще сотні разів сказати це все з поклоном і вдячністю. Бо слова розмолено поплили вгору і зупинилися біля Його стіп, і звідтіля важко вже їм вернутись на землю. Вони як слова нами самими придуманої молитви, що не записана в жадному молитовнику. Ця молитва за кожним разом звучить інакше, хоч думка та сама...

Властиво — в цьому нема нічого дивного: бо коли говоримо про звичайних людей, вживаємо звичайних слів. Коли мова про людей, що вищі за нас і що їх звемо незвичайними — тоді підшукуємо незвичайних слів. Але як говорити про Нього, що хоч був людиною, жив між нами, звав нас своїми братами, та проте був багато більший за „незвичайну людину" — був рівний володарям душ, пророкам? Він жив у нашому світі, але, здається, належав до вищого.

Як же ж тоді говорити про Нього, щоб висловити велич Його доброcти й доброcть Його величі?

Ніби дивною видається ця трудність, бож Він доступний для всіх. Кожний міг прийти до Нього, розказати про свої турботи, просити помочі. І Він усіх вислухував, усім допомагав, радив. Він ніколи не замикався за мурами свого високого становища. Він розумів більше, як людина може зрозуміти. Здавалося, наче б читав з книги Творця, що відкривається тільки перед Господніми вибранцями.

Епохальних провідників звуть часто „батьками народу". На перший погляд, ніби таке звичайне, майже буденне слово, бо часто його чуємо. Але призадумайтесь, чи можна сказати щось більше, як „наш батько"? Зокрема про Нього. Воістину — велика ласка вважати батьком Велетня, що є блаженним...

... Від кого почати? Чи може від сиріт, для яких Він дійсно був батьком, яких виводив у люди, з яких виростали опісля визначні громадяни?

Чи може від мистців, що їх Він посилав на студії, щоб стали дійсно великими мистцями?

Чи від душпастирів, що всі їхні турботи були Його турботами?

Від кого почати? Від усіх нас, від цілого народу українського, і то кордонами нерозмежованого... Бо в Нього, як у доброго батька, не було кращих і гірших синів. Для Нього не існували кордони на річках, не існували минулі сторіччя роз'єднаности, не існували „різниці". Був один народ і одна мета. Була одна велика — безмежно велика — любов у Його серці. Така велика, що ми може навіть не всилі її збагнути.

Його послав нам сам Господь. У своїй милості Він завжди посилає народові, що розгублюється в темряві, Доброго Пастиря. На переломі епох, коли прийшов найвищий час народові сказати „бути чи не бути" — прийшов і став жити між нами Митрополит Андрей, граф Шептицький, Слуга Божий. Як вогненний стовп. Люкс ін тенебріс. І так залишиться назавжди...

Послав його Господь, щоб нам, слабощами розслабленим, сумнівами розторганим, дрібними суперечками розхитаним, дати Провідника, що гранітово стоїть як Петрова скеля, але в скелі серце не гранітове, а живе, гаряче, сердечне. Бо і нам і світові так бракувало цих двох речей: непохитности граніту і тепла сердечного серця...

І ще послав нам Його Господь на те, щоб коли сильні цього світу запитають нас: „А хто був між вами такий, що назвете його великим"? — ми могли б сказати: „Наш брат, батько, син нашого народу — Князь Церкви, Митрополит Андрей, граф Шептицький, Слуга Божий. Він вийшов з нас. Він дав печать нашому духові".

*

Ще один рік минув від того першого дня, коли Він відійшов від нас. І — може сумно, що ми зосталися самі на тій дорозі, якою Він нас провадив. Що — символічно кажучи — так багато каміння на тій дорозі і така вона далека, що й обріїв не видно. І що, йдучи, ми спотикаємося, падаємо, ранимось, піднімаємося й мусимо йти далі... Так Він хотів, так Він навчав.

Він молиться за нас. За наші вільні й невільні провини, за нашу людську слабість. За те, щоб не казав наш народ „ми" та „ви", а казав „ми всі".

Падаємо й піднімаємося... Але чи можна сумніватися, що ми таки дійдемо, бо з нами Дух Слуги Божого — Митрополита Андрея.

Прохання до українського громадянства

Сотні тисяч українців живуть по всьому світу. Хто молодий, здоровий, дає собі раду. Звичайно, треба часом тяжко попрацювати, але це є нормальний закон життя. Та багато між нами є таких, які виїхали з Рідних Земель молодими, повними сил і надій, а з бігом часу постарілися, чи через якесь нещастя стали нездібними до праці та не всилі удержати себе і своєї родини, в якій нерідко є й громадка дітей. Хто їм тоді має помогти? Державні допомоги країн, в яких вони живуть, є мінімальні й невистачальні.

З тих причин, нам конечно треба було організувати харитативні установи, щоб в якийсь спосіб заступити обов'язки Червоного Хреста для українців.

На терені Америки є кілька харитативних організацій, у проводі яких стоять переважно чоловіки і вони, як можуть, так вив'язуються із своїх обов'язків.

П'ятнадцять років тому на терені Ню Йорку зав'язалася виключно жіноча допомогова організація під назвою „Золотий Хрест". З часом вона змінила свою назву на „Американсько Українська Жіноча Допомогова Організація", але програма її праці не змінилась.

Все наше громадянство знає зі звітів в пресі, в радіо та з летючок, роздаваних під час збірок, що наша організація є здана виключно на власні сили. Українське громадянство ніколи не відмовляло нам своєї підтримки в минулих роках, тому осмілюємось написати цих кілька рядків із просьбою помогти нам і цього року, викликати вдячну усмішку на зажурених лицях наших старушків, чи стерти гірку сльозу на заплаканому личку дитини.

На жаль, ми стрічаємося часто при нашій праці з такими прикрими словами: „Та скільки ж ви ще будете збирати? Воєнна хуртовина вже давно минула і був час якось людям розжитися, унормувати своє життя і не чекати на поміч від других".

Відповідаючи на це скажемо, що ніхто не знає, що його завтра чекає. Якраз ту людину, що так думає і при Божій помочі сьогодні при повній силі, з непорожнім гаманцем та задоволенням собою, завтра може стрінути така ж потреба. Як підтвердження моїх слів я подам не байку, а жахливу правду з статті під наголовком: „Знущання німецьких расистів..." в журналі СВУ ч. 1 (18) 1965 р. Стаття — це збірка документальних листів з прізвищами і фактами, в які не хочеться вірити, а які, на жаль, правдиві....

В місцевості Кельн Мінгерсдорф в Німеччині збудовано в 1959 р. старечий дім, де поселено 40 німців та 69 чужинців (українців). Коло німців ходить 5 мед-сестер і три послугачки. Коло чужинців тільки одна медсестра — нацистка Гільда. Їдальня під вивіскою „нур фюр дойче" окрема для німців, де й харч без порівнання кращий, як для чужинців. Крім того нашим старушкам, навіть смертельно хворим, не вільно їхнім співжителям подати страви до ліжка ... Як хтось не може піднестися з ліжка, то нацистка Гільда силою його викидає, а за спротив відсилає зовсім нормальних людей до дому божевільних. В одному випадку, коли Гільда зіґнала з ліжка штовханами стареньку тяжко хвору 78-річну Галину Карпюк, та впала на підлогу й Богові душу віддала. Так на землі й лежала аж до другого дня, поки поліція принесла домовину, щоб небіжку поховати.

Такі жахіття переживають наші люди, які до поселення в тому домі, жили напевно в багато кращих умовинах життя, не передчуваючи, що попадуть в таке пекло, з якого їм тепер годі вирватися?

Чи ж не є нашим обов'язком їм допомогти?

Як кожного року, так і цього ми зачинаємо нашу різдвяну збірку під кличем „Діти-дітям", бо ця збірка в першу чергу призначена на різдвяні дарунки для дітей наших залишенців в Европі. Щоб ці дарунки поспіли до них на Різдво Христове, ми мусимо починати збірку кілька місяців перед святами. Тепер ми розіслали збіркові листи до багатьох молодечих організацій в різних місцевостях Америки. „Громада по нитці — бідному сорочка", а Святе Письмо каже: „Якою міркою міряєш — такою буде й тобі відміряно." То ж коли прийдуть до вас збірщики — наше до вас прохання — не відмовте їм своєї пожертви, будьте щедрі. Бідних дітей поза нашою Батьківщиною, в Европі — багато. Вони чекають на нашу допомогу. Чи ж можливо їм відмовити?

На одній зі стін в будинку Об'єднаних Націй є образ, на якім зображені дві події. В горішній частині через пустинну околицю іде жінка личча, їхнє одіння свідчать з двома діточками. Їхні обдра їхнє нужденне життя. Під образом підпис „Таких багато на світі" ...

На долішній картині намальована прекрасно умебльована кімната, в якій господарі оглядають телевізійну програму. Багатство і задоволення кидаються в вічі. І підпис: „Чи можете забути про тих, що потребують помочі?"

Це питання поставмо й ми собі.

Чи можемо забути наших рідних, розсіяних по світі, які потребують нашої помочі?

За Управу АУЖДО
Дарія Степаняк

● Східньо-берлінські власті підписали знову умову з представниками Західнього Берліну, за якою коло 800.000 мешканців вільного Західнього Берліну зможуть відвідати своїх кревних і приятелів у Східньому Берліні в часі Різдва і Нового Року.

● Скинений в червні ц. р. альжирський диктатор Ахмед Бен Белла надіслав листа до альжирських газет: „Дорогі альжирці, почуваюся добре, ставляться до мене пристойно, здоровлю, Ахмед". Мати Бен Белли потвердила автентичність листа, висланого вірогідно з одного з кацетів, що їх він створив, щоб висилати туди своїх противників.

Протест перед совєтською амбасадою в Оттаві

Цього року прийняття в совєтській амбасаді в столиці Канади — Оттаві для дипломатичних представників різних країн світу, у 48-му річницю „октябрськой рєвалюції" відбулося 5-го листопада. Кілька складових організацій Торонтського Відділу КУК разом з централями інших національних груп, перевели в днях 5-го і 6-го листопада успішну протестаційну акцію в Оттаві з метою висвітлити нелюдські масові злочини комуно-московського режиму супроти поневолених народів — України, Білорусії, Литви, Латвії, Естонії та інших, — перед представниками амбасад в Оттаві. 5-го листопада вечором, коли в середині совєтської амбасади відбувалося гостинне прийняття, перед її будинком кілька десятків представників поневолених народів носили протестаційні транспаренти та роздавали листівки в двох офіційних мовах Канади: англійській та французькій. О годині 7.30 вечора, коли перший секретар совєтської амбасади Владимір Сємьонов давав пресове звідомлення представникам масової комунікації, до амбасади ввійшла делеґація від поневолених народів у складі трьох осіб. Провідник делеґації — член СВУ та два представники балтійських народів. Українець, голова делеґації, вручив першому секретареві В. Сємьонову протестаційний меморандум, підписаний організаціями: Спілка Визволення України, Естонська Національна Рада Канади, Мадярське Національне Об'єднання, Молоді Українські Націоналісти (МУН) та Братство колишніх Вояків І-шої Дивізії Української Національної Армії. Коли голова делеґації поінформував В. Сємьонова, що цей протестаційний меморандум є від представників поневолених народів, то він змішався і хотів повернути його назад у руки голови делеґації, але той заявив, що цей протестаційний меморандум є призначений для совєтського амбасадора. Цьому приглядалися численні представники масової комунікації, різних дипломатичних посольств та запрошені гості. Схвильований та розгублений перший секретар В. Сємьонов подер цей протестаційний меморандум на очах усіх присявних, чим виявив своє дикунство та безпорадність, коли зустрівся віч-на-віч з обвинувачувачами свойого жорстокого червоного фашістівського режиму. Члени делеґації демонстративно вийшли з амбасади та приєдналися до тих, які пікетували перед будинком. Повний текст меморандуму був виданий спеціяльною листівкою в англійській та французькій мовах (10 тисяч примірників) з підписами вищезгаданих організацій та централь і його роздавали перед совєтською амбасадою всім, хто йшов на прийняття та численним мешканцям столиці, які туди переходили.

В суботу 6-го листопада представники поневолених народів також пікетували совєтську амбасаду від год. 3-тої до 5-тої по полудні та роздавали листівки. Ця протестаційна акція викликала прихильний розголос по цілій Канаді, — преса, радіо та телевізія інформували мільйони канадійців про цю подію, подаючи прихильні коментарі та цитуючи текст протестаційного меморандуму.

Ми повинні, подібно як жиди, більше робити таких протестаційних акцій, щоб ширше інформувати наших співгромадян про злочини червоних московських фашистів та їхніх вислужників і здобувати прихильників ідеї визволення поневолених націй.

Пресово - Інформаційний Відділ Крайової Управи СВУ в Канаді.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ТОВАРИСТВО ВІЛЬНОЇ СУСПІЛЬНОСТИ, ЯКЕ ОЧОЛЮЄ ҐОЛДВОТЕР, НЕ ТІШИТЬСЯ ПЕРЕМОГОЮ ЛІНДСЕЯ в Ню Йорку, бо республіканець Джан Ліндсей не кандидував як республіканець, тільки як ліберал та під час виборчої кампанії не підкреслював, що він здійснюватиме республіканську програму. Це Товариство має 35,000 членів, воно заявляє, що перемога посадника-електа Ліндсея не дає надії на те, що республіканська ідея перемагає між виборцями. Денісон Кітчел, представник цього Товариства, каже, що перемога Ліндсея, це „троянський кінь" в таборі республіканців, який не віщує нічого доброго для Республіканської партії.

ІНДІЯ НЕ ПЕРЕВОДИТИМЕ швидко атомового експерименту — заявив голова індійської державної Комісії Атомової Енергії д-р Гомі Бабга, спростовуючи закордонні вістки, наче б Індія крадькома приготовляла своє атомове зброєння. Названий індійський учений твердив рік тому, що Індія потребує півтори року для випродукування своєї атомової енергії „для мирових цілей". Тепер він заявив, що „відносини не змінилися".

У КОНҐО ЗАПРИСЯЖЕНО НОВИЙ УРЯД полковника Леонарда Мулямби, складений після того, як ген. Жозеф Мобуту скинув з президентського становища Жозефа Касавубу і сам проголосив себе президентом на найближчих 5 років. Новий уряд дістав згоду від парляменту 257 голосами при двох, що стримались. Жозефа Касавубу тримають під сторожею у військових бараках. Міністром закордонних справ у новому уряді є Жастен Бомбоко, який займав те становище в колишньому уряді Сиріля Адулі. В уряді Мулямби є по одному представнику з усіх 22-х провінцій Конґа.

ІЯ МАЦЮК ВИСТУПАЄ В САН ПАВЛО

Наша відома співачка Ія Мацюк, яка вже від двох місяців перебуває з мистецькими виступами в Бразилії, після своїх успішних виступів в Ріо де Жанейро переїхала до найбільшого півд. американського центру, міста Сан Павльо, де продовжує свої виступи. Там наша вокалістка виступала два рази тижнево, протягом одного місяця, на найбільшій пересильні TV „ТИРГ" виконуючи різнородну програму. Один виступ був присвячений українській музиці, а саме співачка виступала в українському народному одягу. Крім того Ія Мацюк мала одну передачу клясичної музики на „Радіо Газета", в супроводі камерної оркестри. Вже на початку місяця грудня, Ія Мацюк виїде до міста Куритиби, столиці стейту Парана, де є осередок українського поселення, де співатиме для наших людей та на TV Паранакузе.

М. Л.

● **До американської летунської бази в Японії** прислано з Форту Нокс в Кентакі виряд для влаштування шпиталю на 400 ліжок. Він служитиме раненим у В'єтнамі. Ось так в одному тільки тижні, що скінчився 20 листопада, згинуло у Південному В'єтнамі 240 американських вояків, а 410 були ранені. Рішено велику частину ранених перевозити тепер літаками до американських військових шпиталів в Японії.

ЕКСПРЕСОВІ ХАРЧОВІ ПАЧКИ НА УКРАЇНУ

Якщо Ви хочете ущасливити своїх рідних в краю, вишліть їм смачні харчові пачки. Це дуже побажаний дарунок, за який вони будуть Вас згадувати кожночасно, заживаючи ці смачні харчі. **Intertrade Express Corp., 125 East 23rd St., New York, N.Y. 10010** спеціялізується у висилці смачних харчових пачок на Україну. Пачки з найкращими американськими та західньо-европейськими харч. продуктами — тільки найліпшої якости. Всі пачки доставлені абсолютно даром до відборця в СССР. Достава ґарантована і забезпечена і в доказ скорої достави одержується підписані посвідки відборця. Фірма має найбільший вибір дарунків на Україну. Крім харчових пачок, висилає також одяг, гроші і багато, багато інших дарунків. Найкраща річ скомунікуватися з **Intertrade Express Corp., 125 East 23rd St., New York, N.Y., Tel.: YU 2-1530**, на подану вгорі адресу і жадайте нашого безплатного каталогу, з якого виберете дарунки, що принесуть Вашим велику радість на свята. (Огол.)

Збори Відділів УНСоюзу

СУБОТА, 11-го ГРУДНЯ 1965 Р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва ім. М. Грушевського — 219 Відд. УНС о год. 7 веч. в приміщенні при 675 Сo. 19-та вул. в Нюарку. Проситься всіх членів конечно прибути. На порядку нарад вибір нової Управи. — М. Юров, секр.

ШИКАГО, Ілл. Річні збори В-ва св. Петра і Павла — 220 Відд. в Союзовому Домі. Початок о год. 7:30 веч. Предметом зборів будуть звітування із діяльности уступаючої управи, вибір нової управи на 1966 рік та інші важні справи, пов'язані із наступною Конвенцією УНС в Шикаго. Проситься всіх членів ласкаво прибути. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. Річні загальні збори В-ва св. Арх. Михаїла — 157 Відд. о год. 8 веч. в залі Дому СУМА при 1923 Зах. 51-ша вул. В програмі: 1. Відкриття. 2. Звіти уступаючої Управи. 3. Вибір нової Управи. 4. Різні важні справи до обговорення. Проситься всіх членів прибути на збори — як рівнож вирівняти членські вкладки. — Управа Відділу.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Сходини Т-ва І. Франка — 266 Відд. о год. 7:30 веч. в Укр. Гор. Клюбі при 3-5 Теллер вул. На порядку — вибір нового уряду на 1966 р. Буде звіт з Окружних Зборів, що відбулися в Когоус. — В. Труфин, секр.

Розшуки

Ольга Виноградська (дівоче) — пошукує свого брата Володимира Петровича ВИНОГРАДСЬКОГО, родом з Полтавщини. Зголошуватись на таку адресу:
Olga Wynohradska
4123 Clippert Street
Detroit, Mich. 48210
Прошу інші часописи передрукувати це оголошення.

Вікторія Пустевіч пошукує свого хрещеного батька ІВАНА ТРАЧА, який правдоподібно проживає в Оттаві, Канада. Зголошуватися на таку адресу:
Victoria Pustewit
4123 Clippert Street
Detroit, Mich. 48210

ТАРЗАН, ч. 5 539. Веле і найвищий жрець.

WOGG, THE HIGH PRIEST, LOOKED DOWN AT HIS VICTIM WITH A TRIUMPHANT SNEER.

HE THEN BEGAN THE SACRIFICIAL CEREMONY WITH A WEIRD CHANT--

BUT WALA SUDDENLY BURST INTO THE TEMPLE. "STOP THIS MADNESS!" SHE CRIED. "YOUR PRIESTESS COMMANDS YOU!"

Вогг, найвищий жрець, згори дивився на свою жертву з тріюмфальною посмішкою.

А тоді він почав жертовні церемонії з віщим співом . . .

Але нагло до святині влетіла Веле. — Припиніть це божевілля! — кричала вона. — Це вам наказує ваша жрекиня!